

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 36: Forslag til lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien.

Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 2/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Der har gennem mange år været bred politisk enighed om at støtte FN og hermed også reagere positivt på beslutninger og opfordringer, FN fremsætter over for medlemslandene.

Gennem årene har vi således utallige gange sagt ja, når vi fik en henvendelse fra FN om at deltage med styrker til fredsbevarende aktioner. Netop nu har vi placeret både soldater og politiske adskillige steder rundt i verden for at bistå FN's indsats. I de senere år har vi specielt oplevet det i forbindelse med det internationale samfunds reaktioner på den tragiske udvikling i det tidligere Jugoslavien.

Det forslag, vi har til behandling i dag, er bestemt ikke hverdagskost for Folketinget, men det har sin baggrund i, at FN i 1993 besluttede at nedsætte et internationalt tribunal med henblik på retsforfølgning af krigsforbrydere fra Eksjugoslavien. Hensigten med forslaget er netop at skabe hjemmel til, at vi kan opfylde den internationale forpligtelse, som FN har pålagt medlemslandene.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed gå i enkeltheder i forslaget, men sige, at vi i Socialdemokratiet er godt tilfreds med det dobbelte hensyn, som gennemsyrrer forslaget. Vi kan uden forbehold opfylde den forpligtelse, der ligger i regelsættet om det internationale tribunal, men samtidig sikres det, at konkrete sager i videst muligt omfang behandles efter bestående danske regler.

Den yderste konsekvens af dette forslag kan blive, at også danske statsborgere, som måtte have deltaget i krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien, skal udleveres til tribunalen.

Selv om vi håber, at denne situation ikke opstår, finder vi det rigtigt, at også danske statsborgere i påkommende tilfælde udleveres. Men hvad enten den drejer sig om danske eller udenlandske statsborgere, finder vi det rigtigt, at det er justitsministeren, der i de konkrete sager træffer afgørelsen om udlevering, og at de sager, hvor udlevering beslutes, kan kræves forelagt en dansk domstol.

Med denne konstruktion lever Danmark op til FN's resolution, og samtidig giver vi en rimelig retssikkerhed for de personer, som måtte blive berørt af forslagens bestemmelser om udlevering.

Vi kan støtte forslaget.

Svend Aage Jensby (V):

Det lovforslag, vi behandler, lovforslag nr. L 36, er jo målt på antallet af paragraffer ganske overskueligt.

Jeg vil gerne starte med at complimentere justitsministeren og vel dermed Justitsministeriet. Lovforslaget er efter min mening overordentlig fyldigt, gennemarbejdet og oplysende i de bemærkninger, der ledsager de få paragraffer.

Forslaget vedrører jo en implementering af Sikkerhedsrådets resolution nr. 827 fra 1993 om retsforfølgning ved dette ad hoc-tribunal for krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien efter januar 1991, som FN har vedtaget.

Formålet med lovforslaget er jo at leve op til den internationale forpligtelse, som også Danmark bør påtage sig med henblik på at anholde, fængsle og efterfølgende udlevere personer, som kan mistænkes for de forbrydelser, som omtales i de forskellige konventioner og i statuten for domstolen.

Der skal ikke herske tvivl om, at Venstre også i fremtiden vil stå bag alle bestræbelser, der har til formål at drage mennesker, der begår eller kan mistænkes for at have begået så alvorlige

forbrydelser som dem, der her er tale om her, til ansvar.

Vi ser i pressen blandt andet, at der nu over for de tyske myndigheder er fremsat begæring fra domstolen om udlevering af en person, der, hvis pressen taler sandt, har begået forbrydelser, som er af en sådan grovhed, at man ikke fatter det. Selvfølgelig står vi bag det.

Statutterne for domstolen, de procesregler, som de 11 dommere har vedtaget om bevisførelse og – ikke mindst vigtigt for Venstre – om beskyttelse af ofre og vidnerne, indeholder de højest tænkelige retsgarantier. De dommere, som er udpeget, har de finest tænkelige faglige og menneskelige kvalifikationer, og de har enhver form for uafhængighed, og det gør, at Venstre ud fra retsikkerhedsmæssige betragtninger heller ikke nærer nogen betænkelighed ved at støtte lovforslaget.

Vi kan også støtte bestemmelsen i § 5 om bemyndigelsen til justitsministeren til, hvis lignende situationer opstår – og vi ved, at FN arbejder med at oprette enten en fast kriminaldomstol eller andre ad hoc-domstole – at bestemme, at denne lovs regler og principper finder anvendelse. Det støtter vi også, for vi kan se af de fyldige bemærkninger, at der er lagt op til, at de højeste retsgarantier også er sikret, hvis det kommer dertil – som fru Dorte Bennedsen var inde på – at danske statsborgere skal udleveres.

Vi er også helt enig i det, der anføres om fuldbyrdelse af straffen her i landet, og dér ved vi til syvende og sidst, at domstolene i alle disse spørgsmål vil blive inddraget.

Vi kan altså støtte lovforslaget.

Gitte Seeberg (KF):

Den resolution, som ligger til grund for FN's vedtagelse af retsforfølgning af krigsforbrydelser begået i det tidligere Jugoslavien, ser Det Konservative Folkeparti meget positivt på.

Det er nødvendigt og påkrævet at stille de personer til ansvar, som har medvirket til eller begået grusomme forbrydelser under krigshandlingerne.

Det er efter min opfattelse meget vigtigt, at Danmark skaber den fornødne lovhjælp, så vi kan medvirke til opfyldelse af den internationale forpligtelse, vi har. Jo før jo bedre.

Som bekendt verserer der for tiden en sag ved de danske domstole mod en mand fra det tidligere Jugoslavien, mod hvem der er rejst tiltale for krigsforbrydelser. Denne sag når formentlig at blive pådømt ved de danske domstole.

Det er min opfattelse, at det er meget vigtigt, at vi fremover sikrer en ensartet bedømmelse af krigsforbrydelser. Straffen skal være uafhængig af, i hvilket land den sigtede bliver pågrebet og retsforfulgt.

Der er store forskelle fra land til land på, hvor strengt man bedømmer forbrydelser, og hvor strengt de bliver straffet. Det forekommer derfor heller ikke rimeligt, at det således skal være tilfældigheder, der afgør strafudmålingen. Med oprettelse af det internationale tribunal er der sikret en ensartet behandling af sagerne, uanset hvor den sigtede bliver pågrebet.

Dette er hensigtsmæssigt og retfærdigt. Det Konservative Folkeparti kan også støtte forslaget om, at man kan udlevere danske statsborgere om nødvendigt, da vi mener, der er en tilstrækkelig retssikkerhed forbundet med forslaget.

Der er mulighed for domstolsprøvelse, som det fremgår af de bestående regler i udleveringsloven, og vi mener derfor også, at der er tilstrækkelig sikkerhed for, at de, der bliver udleveret til retsforfølgning, får deres sag prøvet ved domstolene.

Derfor støtter vi fuldt ud lovforslaget.

Annette Nordstrøm Hansen (SF):

Da SF's ordfører på dette område desværre ikke kan være til stede, skal jeg kort redegøre for vore synspunkter i denne sag.

Danmark har, som det også fremgår af lovens bemærkninger, tilsluttet sig FN-resolutionen fra 1993, så der er ingen tvivl om, at vi naturligvis har en forpligtelse til at følge op på det her. Men jeg synes, at det foreliggende lovforslag rejser en række spørgsmål.

For det første er det lidt uklart for mig, om det overordnede formål med det, vi i dag skal tage stilling til, er at få etableret en domstol, som også kan anvendes i andre sager. Her tænker jeg f.eks. på Rwanda.

Som det fremgik af Radioavisen den 8. november, har Den Internationale Domstol i Haag besluttet at tage sagerne mod Rwanda op. Det ville have været godt, hvis det med større tydelighed var fremgået af loven og bemærkningerne hertil, om det rent faktisk er det, der er intentionerne bag lovforslaget. Som det foreligger nu, er det altså først og fremmest tribunalet om det tidligere Jugoslavien, som man har forholdt sig til.

Et andet lidt uigennemskueligt spørgsmål er udleveringsreglerne. Ifølge resolutionen er vi

forpligtet til at følge tribunalets krav om udlevering, også når det gælder vores egne statsborgere. Når man så læser lovens bemærkninger igennem, kan man se, at justitsministeren mener, at den tidligere udleveringskonvention, som allerede er implementeret i dansk ret, alligevel må være overordnet, f.eks. i forhold til udlevering af danske statsborgere. Der bruges mange gange en formulering: »I princippet skal tribunalets krav følges«. Hvad det i grunden betyder, synes jeg er svært at gennemskue.

Der er også en række andre forhold, der ser ud til at være i indbyrdes modstrid, men det må være noget af det, der skal opklares i det kommende udvalgsarbejde.

Det siger sig selv, at vi ikke ønsker at begrænse retssikkerheden, hverken for danske statsborgere eller for andre for den sags skyld. Men på den anden side er det vanskeligt at sige, at vi går ind og støtter en FN-resolution og så bagefter kommer med så mange forbehold, at værdien måske er begrænset. Vi kan jo heller ikke være interesseret i, at andre lande i al for stor udstrækning blokerer eller stiller sig forbeholdne i forhold til det internationale retssystem.

Tom Behnke (FP):

Tidligere ordførere har redegjort for, hvad forslaget går ud på, og det fremgår også tydeligt af selve forslaget.

Den eneste betænkelighed, jeg havde, da jeg læste forslaget igennem og skulle vurdere, om vi skulle være for eller imod, var, hvorfor man ikke bare kunne lave de her regler som en del af udleveringsloven. Hvorfor er det nødvendigt at lave en helt ny selvstændig lov?

Så vidt jeg har forstået, ligger sondringen dér, at udleveringsloven gælder, hvis man skal udlevere til et andet land, hvorimod denne lov handler om, at man udleverer til en international domstol. Og den sondring er nok sund og fornuftig at have: at man har hver sin lov til de to forskellige typer af udlevering.

Jeg kan sige for Fremskridtspartiets vedkommende, at vi indstiller forslaget til vedtagelse.

Søren Søndergaard (EL):

Vi støtter også hovedlinjen i dette forslag, ligesom vi støtter etableringen af det internationale krigsforbrydertribunal i forbindelse med konflikten i det tidligere Jugoslavien, selv om vi godt kan se, at risikoen er, at der kun bliver taget et meget lille skridt, et skridt i den rigtige retning, men et skridt, der betyder, at det kun er

de små fisk, der rammes, mens de egentlige forbrydere går fri.

De egentlige forbrydere, dem, der er de egentlige bagmænd for det, der foregår i det tidligere Jugoslavien, er jo ikke de folk, som i øjeblikket er blevet sigtet og kræves udleveret. Tværtimod, de folk, der er de egentlige forbrydere, er dem, der sidder og forhandler fredsaftaler. Det er en Milosevic fra Serbien, det er en Karadzic, det er en Tudjman osv. Det er de egentlige forbrydere.

Men de folk er ikke dem, der ser ud til at blive inddraget i dette tribunals arbejde, og det er jo også det, der er frygten i det tidligere Jugoslavien: at man aldrig når frem til at drage de egentlig ansvarlige til ansvar. Det er selvfølgelig noget, som vi må følge med i, men det ligger en smule uden for selve den lov, vi skal vedtage her i det danske Folketing.

Vi støtter som sagt hovedlinjen i forslaget; dog vil vi godt med det samme i forhold til udvalgsarbejdet tage forbehold over for lovforslagets § 5, som jo giver justitsministeren ret til at bestemme, at loven også kan anvendes på anden international strafforfølgning af krigsforbrydelser.

Det er jo en temmelig løs formulering. I bemærkningerne på side 17 defineres strafforfølgning af krigsforbrydelser, der fremover måtte blive iværksat på initiativ af FN. Til det kan vi sige, at den blankocheck er vi umiddelbart meget betænkelige ved at give, både til FN og til justitsministeren; men det kan vi kigge på i udvalget.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg vil give fru Dorte Bennedsen ret i, at det lidt er historisk lovgivning, vi her beskæftiger os med, historisk lovgivning, der er fremkaldt af nogle ulykkelige begivenheder i verden, der desværre ikke er så fredelig, som vi kunne ønske os. Men det er jo ikke historisk i den forstand, at vi lever op til FN's resolutioner og prøver at gennemføre dem i Danmark.

Der har især været rejst spørgsmål om udlevering, og derfor vil jeg gerne knytte et par kommentarer til det.

Forslaget indebærer, at danske statsborgere i princippet vil kunne udleveres til tribunalen. Ifølge de regler, der gælder for tribunalen, har Danmark således en folkeretlig forpligtelse til at efterkomme en begæring fra tribunalen om udlevering. Der må imidlertid også, som der er redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget,

antages at bestå en begrænset adgang til at nægte udlevering. Antages udlevering i et konkret tilfælde at være åbenbart uforenelig med landets retsorden, må udlevering således kunne nægtes.

Som eksempler på tilfælde, hvor nægtelse af udlevering efter omstændighederne kan komme på tale, kan nævnes tilfælde, hvor den, der skal udleveres, er dansk statsborger, eller hvor udlevering er åbenbart i strid med humanitære hensyn.

Jeg vil i den forbindelse understrege, at hvis udlevering af en dansk statsborger nægtes, er det på ingen måde ensbetydende med, at den pågældende slipper for straf. Det betyder blot, at eventuel strafforfølgning i stedet må søges gennemført ved danske domstole.

Justitsministeriet har under udarbejdelsen af lovforslaget været i løbende kontakt med justitsministerierne i Norge og i Sverige, hvor man ligeledes har valgt at efterleve resolutionen ved at gennemføre særskilt lovgivning om udlevering til tribunalen m.v. Også efter de norske og svenske regler kan der i princippet ske udlevering af egne statsborgere.

Som sagt vil der altså efter forslaget kunne blive tale om udlevering af en dansk statsborger, f.eks. en person, der har gjort tjeneste som lejesoldat i det tidligere Jugoslavien og i den forbindelse har begået en krigsforbrydelse.

Jeg vil endvidere sige, at det er muligt, at FN vedtager andre resolutioner, f.eks. vedrørende Rwanda og tribunalbestemmelser dér. Da er det, som det er sagt, regeringens hensigt, i det omfang FN vedtager sådanne resolutioner, at tage op til overvejelse også at gennemføre disse bestemmelser for de områder, og det er det, loven åbner mulighed for.

Men i øvrigt vil jeg gerne takke for en meget positiv modtagelse af forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 37: Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland. (Gevinstgivende spilleautomater). Af justitsministeren (Bjørn Westh). (Fremsat 2/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans-Pavia Rosing (S):

Vi støtter justitsministerens forslag til ændring af kriminalloven for Grønland, og vi er enige i, at det i Grønland skal gøres lovligt at veksle spillemønter fra såkaldte enarmede tyveknægte til rede penge. Med det store udbud af muligheder for at få lidt spænding i tilværelsen i form af tips, lotto, oddset og mange andre spil, som mange af os benytter os af, har virkeligheden overhalet lovgivningen.

Vi siger altså ja til at give Grønlands hjemmestyre mulighed for at foretage en vis legalisering af gevinstgivende automatspil.

Ulla Tørnæs (V):

Jeg kan også på Venstres folketingsgruppes vegne tilslutte mig dette lovforslags vedtagelse.

Jeg lægger mærke til, at det i bemærkningerne understreges, at man fastholder, at det er kommunalbestyrelsen, der giver tilladelsen til opstilling af spilleautomater. Men jeg synes nok, det er værd at få lidt dybere undersøgt, hvad der ligger i, at det skal ske ud fra en samfundsmæssig betragtning, og det kunne jeg godt tænke mig at spørge justitsministeren om.

Dernæst kunne jeg også godt tænke mig at spørge justitsministeren om, hvorvidt der er tale om en kommunal indtægtskilde i forbindelse med opstilling af spilleautomater.

Men vi støtter forslagens videre behandling.

Helge Adam Møller (KF):

Vi kan tilslutte os forslaget.

Annette Nordstrøm Hansen (SF):

Vi kan også i SF støtte det foreliggende forslag, der jo er i overensstemmelse med ønsket fra det grønlandske hjemmestyre.

Ole Donner (FP):

Fremskridtspartiet kan støtte lovforslaget om at give hjemmestyret mulighed for at fastsætte